

"הַשְׂרַח הַחֲלָבִי" לַתּוֹרָה

תרגום התורה לערבית-יהודית שבפי יהודי ארם-צובא (חלב)

ספר בראשית
פרשת בראשית

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)
תל-אביב תשס"ו - 2005

© כל הזכויות שמורות למרכז העולמי למורשת יהדות ארם צובא (חלב) המבקש לצטט מהספר

רשאי לעשות כן, בתנאי שיציין את שם הספר, ואת שם המוסד שהוציאו לאור:

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם צובא (חלב)

עמוד ראשון מספר הראשית מן "הספר הקטן" (סג"ד "מסן בן צבי")

בראשית

בראשית

א בראשית ברא אלהים את

ב השמים ואת הארץ: והארץ

היתה תהו ובהו וחשך על-פני

תהום ורוח אלהים מרחפת

ג על-פני המים: ואמר אלהים

ד יהי אור והיה-אור: וירא

אלהים את-האור כי-טוב

ויבדל אלהים בין האור ובין

ה החשך: ויקרא אלהים | לאור

יום ולחשך קרא לילה והיה-

ערב והיה-בקר יום אחד:

ו ואמר אלהים יהי רקיע בתוך

המים והיה מבדיל בין מים

ז למים: ויעש אלהים את-

הרקיע ויבדל בין המים אשר

מתחת לרקיע ובין המים אשר

ח מעל לרקיע והיה-כן: ויקרא

אלהים לרקיע שמים והיה-

ערב והיה-בקר יום שני:

ט ואמר אלהים יקוץ המים

מתחת השמים אל-מקום

אחד ותראה היבשה והיה-כן:

י ויקרא אלהים | ליבשה ארץ

ולמקוץ המים קרא ימים

יא וירא אלהים כי-טוב: ואמר

אלהים תדשא הארץ דשא

עשב מזרע זרע עץ פרי עשה

פרי למינו אשר זרעו-בו על-

י הארץ והיה-כן: ותוצא הארץ

דשא עשב מזרע זרע למינהו

ועץ עשה-פרי אשר זרעו-בו

למינהו וירא אלהים כי-טוב:

יב והיה-ערב והיה-בקר יום

יג שלישי:

יד ואמר אלהים יהי מארת

ברקיע השמים להבדיל בין

היום ובין הלילה והיו לאת

ולמועדים ולימים ושנים:

טו והיו למאות ברקיע השמים

להאיר על-הארץ והיה-כן:

טז ויעש אלהים את-שני המאות

הגדלים את-המאור הגדל

למשלת היום ואת-המאור

הקטן לממשלת הלילה ואת

יז הסוככים: ויתן אתם אלהים

ברקיע השמים להאיר על-

יח הארץ: ולמשל ביום ובלילה

וליהבדל בין האור ובין החשך

יט וירא אלהים כי-טוב: והיה-

ערב והיה-בקר יום רביעי:

כ ואמר אלהים ישורצו המים

שרץ נפש חיה ועוף יעופף

על-הארץ על-פני רקיע

כא השמים: ויברא אלהים את-

התנינם הגדלים ואת כל-נפש

החיה | הרמשת אשר שרצו

המים למינהם ואת כל-עוף

כג כנף למינהו וירא אלהים

כד כי-טוב: ויברך אתם אלהים

לאמר פרו ורבו ומלאו את-

המים בימים ועוף ירב

כה בארץ: והיה-ערב והיה-בקר

יום חמישי:

כו ואמר אלהים תוצא הארץ

נפש חיה למינה בהמה ורמש

והיתו-ארץ למינה והיה-כן:

כז ויעש אלהים את-חית הארץ

למינה ואת-הבהמה למינה

ואת כל-רמש האדמה למינהו

כח וירא אלהים כי-טוב: ואמר

אלהים נעשה אדם בצלמנו

כדמותנו וידדו ברגת הים

ובעוף השמים ובהמה ובכל-

הארץ ובכל-הרמש הרמש

כט על-הארץ: ויברא אלהים |

את-האדם בצלמו בצלם

אלהים ברא אתו זכר ונקבה

ל ברא אתם: ויברך אתם אלהים

ויאמר להם אלהים פרו ורבו

ומלאו את-הארץ וכבשה

וידדו ברגת הים ובעוף השמים

ובכל-חיה הרמשת על-

לארץ: ואמר אלהים הנה

בראשית

א

בראשית 1. בראשית - אולת מא כלק אלרב אלא אלסמא ואלא אלארץ: 2. והארץ - ואלארץ כאנית תיה וביה ועתמיה עלא וגה אלגמיר והוא אלרב מהבהביה עלא וגה אלמא: 3. ויאמר - וקאל אלרב יציר צוו וצאר צוו: 4. וידא - ונצר אלרב אלא אלצוו אין חסן ופרק אלרב בן אלצוו ובין אלעתמיה: 5. ויקרא - ונדא אלרב ליצוו נהאר וליל עתמיה נדא ליל וצאר עיסא וצאר ציביח יום ואחד: 6. ויאמר - וקאל אלרב יציר סמא פי וצס אלסמא ויציר פרק בין מא למא: 7. ויעש - וציניע אלרב אלסמא ופרק בין מא אלדי מן תחת אלסמא ובין מא אלדי מן פוק אלסמא וצאר כידא: 8. ויקרא - וסמא אל רב לל בצס סמא וצאר עיסא וצאר ציביח יום תאני: 9. ויאמר - וקאל אלרב ינגימנו אלמא מן תחת אלסמא אל מכאן ואחיד ותבייאן אליבאס וצאר כידא: 10. ויקרא - וסמא אלרב לל יבאס ארץ ולמגמאע אלמא סמא בחור ונצר אלרב אין חסין: 11. ויאמר - וקאל אלרב תחשש אלארץ חשיש עיסיב מחבחיב חב סגר תמר צאניע תמר לצינפו אלדי חבו פי עלא אלארץ וצאר כידא: 12. ותוצא - ואכרגית אלארץ חשיש עיסיב מחבחיב חב לצינפו וסנאר צאניע תמר אלדי חבו פי לצינפו ונצר אלרב אין חסין: 13. ויהי - וצאר עיסא וצאר ציביח יום תאלית: 14. ויאמר - וקאל אלרב יציר אצווייה פי בצס אלסמא ליפריק בין נהאר ובין אלליל ויכונו לל איאת ולל אעריאר ולל איאם וסנין: 15. ויהי - ויציר לל אצווייה פי בצס אלסמא ליצוו עלא אלארץ וצאר כידא: 16. ויעש - וציניע אלרב אלא תנין אלאצווייה עצימין אלא צוו אלעצים ליחכום בנהאר ואלא צוו וגייר ליחכום ביל ליל

א

1. בראשית - בג צורה אחרת של המילה פלאול. 2. תהו ובהו - היה ובית, וכן ב, בשורשים דומים לעברית ולארמית. ככל הנראה בעקבות התרגומים הארמיים הארץ ישראלים. בתרגום פסאודו-יטתן ובתרגום הניאופיטי (תהוה ובהוה) וכן בפשיטתא (תיה וביה). חסן סמא בתרגומי הקראים בערבית ויהודית. כמו אצל קרקסאני ואצל יפת בן עלי: תיה וביה. לעומת זאת, תרגום זה שונה בתרגום רס"ג. נאמדה ומתבחרת. לתרגומים החדשים כקדולות המורח וצפון-אפריקה, ראה בפירוט: אבישור 1991, עמ' 196; אבישור 1998, עמ' 138-139. 6. ויקרא - תדא, תרגום סילולי. נרי איתו בא בערבית בקשר לקריאת שמות. ב: וסמא. 3. וסמא - תרגום הלם. בהמשך גם בתרגומי:

ואלא כוואכיב: 17. ויתן - וגעל ליהון אלרב פי בצס אלסמא ליצוו עלא אלארץ: 18. ולמסל - וליחכום בנהאר וביל ליל וליפריק בן אל צוו ובין אלעתמיה ונצר אלרב אין חסין: 19. ויהי - וצאר עיסא וצאר ציביח יום אלראביע: 20. ויאמר - וקאל אלרב ידבו אלמא דביב נפס אלוחסיה וסיר יסאיר עלא אלארץ עלא וגה בצס אלסמא: 21. ויברא - וכלק אלרב אלא תועאבין אלעצימין ואלא גמיע נפס וחסיה אלדבביה אלדי דביו אלמא לצינפו ואלא גמיע סיר צאחיב גיניחה לצינפו ונצר אלרב אין חסין: 22. ויברך - וברך <ליהון> אלרב קאיילא נמו וכתארו ומאלו אלא אלמא פיל בחור ואלסיר יכתר פיל ארץ: 23. ויהי - וצאר עיסא וצאר ציביח יום כאמיס: 24. ויאמר - וקאל אלרב תכריג אלארץ נפס וחסיה לצינפא בהימיה ודביב וחסית אלארץ לצינפא וצאר כידא: 25. ויעש - וציניע אלרב אלא וחסית אלארץ לצינפא ואל אלבהימיה לצינפא ואלא גמיע דביב אלארץ לצינפו ונצר אלרב אין חסין: 26. ויאמר - וקאל אלרב נצנע אנסאן פי צורתא כי סבהנא ויחיכמו פי סמבית אלכחר ופי סיר אלסמא ופיל בהימיה ופי גמיע אלארץ ופי גמיע רביב דביב עלא אלארץ: 27. ויברא - וכלק אלרב אלא אלצסאן פי צורתו פי צורת אלרב כלק אלו דבר ואנתיה כלק ליהון: 28. ויברך - וברך ליהון אלרב וקאל ליהון אלרב נמו וכתרו ומאלו אלא אלארץ וסתמלכוהא וחכימו פי סמכית אלרב [-אלכחר] ופי סיר אלסמא ופי גמיע וחסיה אלדבביה על אלארץ: 29. ויאמר - וקאל אלרב הוודא עסיס ליכון אלא גמיע אלעסיס זריע זרע אלדי עלא וגה גמיע אלארץ ואלא גמיע אלסגר אלדי פי

סמא. 8. וקיע - שמים, וכן ב: בצס - רקיע, וכן בפסוק 8 ובהמשך הפרק. 11. תרשא - רשא - תחשט... חשיט, וכן ב. זהו תרגום בבואה סילולי, כי אין פועל בערבית משורש חשש שמשמעו תרשא, וכך תרגם גם אלמסאני: תחשיט חשיט, רס"ג תרגם: תכלא... כלאא, המתאים לזה הלשון הערבית. עשב - עיטב, וכן להלן. בערבית יש "עשכ" ואין "עשב", והמילה שבתרגומנו באה ככל הנראה בהשפעת המילה העברית. ראה במבוא. 11. ויעש - נרעיה. 3. כידא - חכואתו, גורנו. 3. ויעש, וכן בהמשך. 14. וסנין - בתרגומנו כמו רס"ג: וסנין. 3. ולסנין. 16. ויברך - ב: אלכביר. 20. ויהי - וחסיה, וכן להלן, וכן ב. תרגמו לשון ויהי רעה ולא לשון ויהי. 22. לאמר - ב: קייל, וכן בהמשך, קייל. פרי - ב: אינמו, וכן בפסוק 28. 29. נתתי - עשיט - ב: עפית -

נתתי לכם את כל עשב וזרע
זרע אשר על פני כל הארץ
ואת כל העץ אשר בו
פרי עץ זרע זרע לכם יהיה
לאכלה: ולכל חית הארץ
ולכל עוף השמים ולכל
רומש על הארץ אשר בו נפש
חיה את כל ירק עשב לאכלה
ויהי כן: וירא אלהים את כל
אשר עשה והנה טוב מאד
ויהי ערב ויהי בקר יום
הששי:

בא ויכלו השמים והארץ וכל
צבאם: ויכל אלהים ביום
השביעי מלאכתו אשר עשה
וישבת ביום השביעי מכל
מלאכתו אשר עשה: ויברך
אלהים את יום השביעי
ויקדש אתו כי בו שבת מכל
מלאכתו אשר ברא אלהים
לעשות:

י אלה תולדות השמים והארץ
בהבראם ביום עשות יהוה
ה אלהים ארץ ושמים: וכל
שיח השדה טרם יהיה בארץ
וכל עשב השדה טרם יצמח
כי לא המטיר יהוה אלהים
על הארץ ואדם אין לעבד

י את האדמה: ואר יעלה מן
הארץ והשקה את כל פני
האדמה: ויצר יהוה אלהים
את האדם עפר מן האדמה
ויפח באפיו נשמת חיים ויהי
האדם לנפש חיה: ויטע יהוה
אלהים גן בעדן מקדש ושם
שם את האדם אשר יצר:

ט ויצמח יהוה אלהים מן
האדמה כל עץ נחמד למראה
וטוב למאכל ועץ החיים בתוך
הגן ועץ הדעת טוב ורע: ונהר
יצא מעדן להשקות את הגן
ושם יפרד והיה לארבעה
ראשונים: שם האחר פישון
הוא הסבב את כל ארץ
החווילה אשר שם הזהב: והב
הארץ ההוא טוב שם הבדלח
ואבן השהם: ושם הנהר
השני גיחון הוא הסובב את
כל ארץ כוש: ושם הנהר
השלישי חדקל הוא ההלך
קדמת אשור והנהר הרביעי
הוא פרת: ויקח יהוה אלהים
את האדם וינחהו בגן עדן
לעבדה ולשמרה: ויצו יהוה
אלהים על האדם לאמר מכל
עץ הגן אכל תאכל: ומעץ
הדעת טוב ורע לא תאכל
ממנו כי ביום אכלה ממנו מות

יח תמות: ויאמר יהוה אלהים
לא טוב היות האדם לבדו
ויצר יהוה אלהים מן האדמה
כל חית השדה ואת כל עוף
השמים ויבא אל האדם
לראות מה יקרא לו וכל
אשר יקרא לו האדם נפש
חיה הוא שמו: ויקרא האדם
שמות לכל הבהמה ולעוף
השמים ולכל חית השדה
ולאדם לא מצא עזר כנגדו:
ויפל יהוה אלהים | תרדמה
על האדם וישן ויקח אחת
מצלעותיו ויסגר בשר תחתנה:
ויבן יהוה אלהים | את הצלע
אשר לקח מן האדם לאשה
ויבאה אל האדם: ויאמר
האדם זאת הפעם עצם
מעצמי ובשר מבשרי לזאת
יקרא אשה כי מאיש לקחה
זאת: על כן יעזב איש את
אביו ואת אמו וירבק באשתו
והיו לבשר אחד: והיו שניהם
ערומים האדם ואשתו ולא
יתבששו: והנחש היה ערום
מכל חית השדה אשר עשה
יהוה אלהים ויאמר אל
האשה אף כי אמר אלהים לא
תאכלו מכל עץ הגן: ותאמר

13. ושם - ואיסים נהר תאני גיחון הוא מחוויס אלא גמיע
ארץ כוס: 14. ושם - ואיסים נהר אלתאליה חרקל הוא
אלמאצי שרק מועיל ונהר אלראביע הוא פרא: 15. ויקח
- ואבר ה' אלרב אלא אלגנסאן וחטו פי גונאנית אלנאעים
ליכרימהא וליחפצהא: 16. ויצו - ווצא ה' אלרב עלא
אלגנסאן קאיילא מן גמיע סגר גניניה אבל תאכל:
17. ומעץ - ומן סגאר אלמערופיה חסין ורדי לם תאכול
מינו אין פי יום אבלך מינו מות תמות: 18. ויאמר - וקאל
ה' אלרב לם חסין יכון אלגנסאן לווחדו אענע לו מעוניה
קבאלו: 19. ויצר - וכלק ה' אלרב מן אלארץ גמיע
וחסית אלחקליה ואלא גמיע סיר אלסמא וגאב אלא
אלגנסאן לינצור איס ינארי לו וגמיע אלדי יס[א]מי לו
אלגנסאן נפס וחסיה הוא סמו: 20. ויקרא - וסמא
אלגנסאן סאמי לגמיע אלבהימיה ולסיר אלסמא ולגמיע
וחסית אלחקליה ולל אנסאן לם וגיד מעוניה כיקבאלו:
21. ויפל - ורמא ה' אלרב כבליה עלא אלגנסאן ונאם
ואבר וחדיה מן צלאעו וגלק לחם עווצהא: 22. ויבן -
ובנא ה' אלרב אילא ריטיה אלדי אכד מן אלגנסאן לל
אמרא וגבהא אילא אלגנסאן: 23. ויאמר - וקאל
אלגנסאן הארי הל מרא עצמיה מן עצמי ולחם מן לחמי
להארי יתסמא אמרא אין מין רגול תכאדית הארי:
24. על - עלא דאליך יתרוך רגול אלא אבו ואלא אמו
וילוק פי זוגתו ויכוננו ללחם ואחיד: 25. ויהיו - וכאנו
תנינהון מסלחין אלגנסאן חוגתו ולם יכתיוז:

■

1. והנחש - ואלחנש כאן ערייאן מן גמיע וחסית אלחקליה
אלדי ציניע ה' אלרב וק-א-ל אלא אלאמרא איצא אין קאל
אלרב לם תאכלו מן גמיע סגאר גניניה: 2. ותאמר -

תמר סגר זריע זרע ליכון יכון לל אכל: 30. ולכל -
ולגמיע וחסית אלארץ ולגמיע סיר אלסמא ולגמיע דביב
עלא אלארץ אלדי פי נפס וחסיה אלא גמיע כצריח עיסיב
לל אכל וצאר כידא: 31. וירא - ונצר אלרב אלא גמיע
אלדי ציניע והוודא חסין גרא וצאר עיסא וצאר סיכיה יום
אלסאתית:

■

1. ויכלו - וכימלו אלסמא ואלארץ וגמיע עסכרהון:
2. ויכל - וכמל אלרב פי יום אלסביע סנעתו אלדי ציניע
ואסבת פי יום אלסאביע מן גמיע צניעתו אלדי ציניע:
3. ויברך - וברך אלרב אלא יום אלסאביע וקדס אלו אין
פי אסבת מן גמיע צניעתו אלדי כלק אלרב ליצנע:
4. אלה - הדולי תוולדית אלסמא ואלארץ פי בליקתהון
פי יום צנוע ה' אלרב ארץ וסמא: 5. ופל - וגמיע סגר
אלחקליה קבל מא יציר פיל ארץ וגמיע עיסיב אלחקליה
קבל מא ינבות אין לם אמטר ה' אלרב עלא אלארץ ואנסאן
ליס ליכדום אלא אלארץ: 6. ואד - וגים יטלע מן אלארץ
ויסקי אלא גמיע וגה אלארץ: 7. ויצר - וכלק ה' אלרב
אלא אלגנסאן טרב מן אלארץ ונפך פי אינפו נסמית חייא
וצאר אלגנסאן לנפס וחסיה: 8. ויטע - ונצב ה' אלרב
גונאניה פיל נאעים מן אלטרק וגעל תם אלא אלגנסאן
אלדי כלק: 9. ויצמח - וגבת ה' אלרב מן אלארץ גמיע
סגר מתמין לל מנצר וחסין לל אכל וסגר אלדיא פי וצט
גניניה וסגר אלמערופיה חסין ורדי: 10. ונהר - ונהר
כאריג מן אלנאעים ליסקי אל אלגניניה ומן תם ינפיריד
ויכון לארבע קיסאם: 11. שם - איסים אלואחיד פיסון
הוא מחאוויס אלא גמיע ארץ אלחיליה אלדי תם אלדהב:
12. וזהב - ודהב דאליך אלארץ חסין תם לולו ותגר כלור:

הכתיב הנכון, זרע - ב: מחבוט. 30. ירק - ב: זרק.

■

1. השמים - ב: אלסמא, צורת רבים. 2. וישבת - וסבת. ב: ואסתר
- ונת, וכן בפסוק 3. 4. תולדת - ב: תוליד, ה' אלהים - ב: אלרב.
5. יהיה - ב: יבן - נרדפים. עשב - ב: עישב, וכן 18, וראה לעיל א 11.
וכן במבוא, לעבר - ב: ליפלת, כתרנס רסג: יפלהא, וכן 23. 8. ואר
- וענן. ב: וצבכ - נרדפים. 7. לנפש חיה - תרנס מילול. ב: לנפס
מיכליתיה - לנפש מדברת, כתרא (לדח סמללא) וכתרנס רסג: נפסא
נאטקה, על החבול בין היא ותרנס רסג, ראה קאפח 1984. עס יס.
8. ה' אלהים - ב: אלה אלרב, וכן בהמשך. גן - ב: גיגן, וכן בהמשך. מקום
- ממורת, באותה מילה שתרנס רסג: שרקא, וכפירוש רש"י: במחוז של
ערן, וכן הראב"ע והרד"ק. ב: מן קדים - מקדם, כתרא ומלקדמין, וכתרנס
המיוחס ליונתן (קדם בריית עולם). 9. עץ - עין הדעת, כתרנס רסג:

שגרה אלמערופה (ראה אבישור 1992, עס 18) וכן אלסמאני ופגרת
אלמערופת אלניד האלסר. ב: ונצר אלדי יאכלו מן תמרו יפהמו בין חסין
ורדי - תנן אשר יאכלו ספריו יבין בין טוב ורע. 10. יצר - ב: ינפיריד,
כתרנס אלסמאני - נרדפים. ראשים - חלקם. ב: רוס איתור - ראשי
נהרות, כתרא (רשי נהרין). 12. תולדת ואבן השם - וכן 3, באותם
שמות שתרנס רסג: אלולו ותנארה אלכלור, וכן תרנס אלסמאני,
וכן בפירוש אברהם בן הרמב"ם (עס לו). 13. כוש - השאר את השם
העברי. ב: חכש - כתרנס רסג: בלד אלחבשה, וכתרנס אברהם בן
הרמב"ם (עס לס): אלחבשה, וכתרנס אלסמאני: ארץ אלחבשה.
14. קדמת - ב: שרקית. 24. אשור - ב: נחתי, וכן בפסוק 26, וכן 8.
17. 26. ערבים - ב: עריאצין - נרדפים, וכן 7.

■

1. ערום - עירום. ב: חילאני - ערומסי, כתרנס אלסמאני: חילי.

האשה אל-הנחש מפרי עץ-
הגן נאכל: ומפרי העץ אשר
בתוך-הגן אמר אלהים לא
תאכלו ממנו ולא תגעו בו פן-
תמתו: ויאמר הנחש אל-
האשה לא-מות תמתו: כי
ידע אלהים כי ביום אכלכם
ממנו ונפקחו עיניכם והייתם
כאלהים ידעי טוב ורע: וטרא
האשה כי טוב העץ למאכל
וכי תאוה-הוא לעינים ונחמו
העץ להשכיל ותקח מפיו
ותאכל ותתן גם-לאישה עמה
ויאכל: ותפקחנה עיני שניהם
וידעו כי עירמם הם ותפרו
עלה תאנה ויעשו להם חגרת:
וישמעו את-קול יהוה אלהים
מתהלך בגן לרוח היום
ויתחבא האדם ואשתו מפני
יהוה אלהים בתוך עץ הגן:
ויקרא יהוה אלהים אל-האדם
ויאמר לו איכה: ויאמר את-
קולי שמעתי בגן ואירא כי-
עירם אנכי ואחבא: ויאמר מי
הגיד לך כי עירם אתה המן-
העץ אשר צויתיה לבלתי
אכל-ממנו אכלת: ויאמר
האדם האשה אשר נתתה
עמדי הוא נתנה לי מן-העץ
ואכל: ויאמר יהוה אלהים

לאשה מה-זאת עשית ותאמר
האשה הנחש השיאני ואכל:
ויאמר יהוה אלהים אל-
הנחש כי עשית זאת ארור
אתה מכל-הבהמה ומכל חית
השדה על-גחנה תלך ועפר
תאכל כל-ימי חייה: ואיכה |
אשית בינה ובין האשה ובין
זרעה ובין זרעה הוא ישופה
ראש ואתה תשופט עקב:
אל-האשה אמר הרבה
ארבה עצבונך והרבה בעצב
תלדי בנים ואל-אישך
תשוקתך והוא ימשל-בך:
ולאדם אמר כי-שמעת
לקול אשתך ותאכל מן-העץ
אשר צויתיה לאמר לא תאכל
ממנו ארורה הארמה בעבורך
בעצבון תאכלנה כל ימי חייה:
וקוץ ודרדר תצמיח לה ואכלת
את-עשב השדה: בדעת אפיה
תאכל לחם עד שובה אל-
הארמה כי ממנה לקחת כי-
עפר אתה ואל-עפר תשוב:
ויקרא האדם שם אשתו חוה
כי הוא היתה אם כל-חי: ויעש
יהוה אלהים לאדם ולאשתו
פתות עור וילבשם:
ויאמר יהוה אלהים הן האדם

היה כאחד ממנו לדעת טוב
ורע ועתה | פן-ישלח ידו ולקח
גם מעץ החיים ואכל וחי
לעלם: וישלחהו יהוה אלהים
מגן-ערד לעבד את-הארמה
אשר לקח משם: ויגרש את-
האדם וישכן מקדש לגן-ערד
את-הפרבים ואת להט החרב
הפתהפכת לשמר את-דרך עץ
החיים:
והאדם ידע את-חוה
אשתו ותהר ותלד את-קין
ותאמר קניתי איש את-יהוה:
ותסוף ללדת את-אחיו את-
הבל ויהי-הבל רעה צאן וקין
היה עבד ארמה: ויהי מקץ
ימים ויבא קין מפרי הארמה
מנחה ליהוה: והבל הביא גם-
הוא מבכורות צאנו ומחלבהן
וישע יהוה אל-הבל ואל-
מנחתו: ואל-קין ואל-מנחתו
לא שעה ויחר לקין מאד ויפלו
פניו: ויאמר יהוה אל-קין
למה חרה לך ולמה נפלו פניך:
הלוא אם-תיטיב שאת ואם
לא תיטיב לפתח חטאת רבץ
ואליה תשוקתו ואתה תמשל-
בו: ויאמר קין אל-הבל אחיו
ויהי בהיותם בשדה ויקם
קין אל-הבל אחיו והרגהו:

אלסגאר אלדי וציתאך קאילא לם תאכול מינו מלעוניה
אלארץ פי סבאבך פיל כדאר תאכילהא טול איאם
חייאתך: 18. וקוד - וסוד ובלאן תנבות לך ותאכול אלא
עייסב אלחקליה: 19. בזעת - פי ערק גצבך תאכול
לחם חיתא רנועך אלא אלארץ אין מינא אתכדת אין סרב
אנתא ואלא סראב תרגאע: 20. ויקרא - וסמא אלאנסאן
איסים זוגתו חיה אין היא כאנית אים גמיע עאייס:
21. ויעש - וציניע הי אלרב לל אנסאן ולזוגתו קמצאן
גיליד ולכסהון:

22. ויאמר - וקאל אלה אלרב הוודא אלאנסאן כאן
כיוואחד מננא ליעריף חסין וראוי וזהלאן לילא ימיד ידו
ויאכוד איצא מן סגאר אלחיא ויאכול ויעיש ליל דהר:
23. וישלחו - ובעתו הי אלרב מן גונאנית אלנעים
ליכדום אלא אלארץ אלדי אתכאד מן תאם: 24. ויגרש -
והגאג אלא אלאנסאן וסכאן מן סרק ליגונאנית אלנאעים
אלא ליכדובין ואלא למעית אלסיף אלמתקלביה ליחפץ
אלא דריק סגאר אלחיא:

ד

1. והאדם - ואלאנסאן עיריף אלא חוה זוגתו וחבלית
וולדית אלא קין וקאלית שתאריית רגול מן ענר אללה:
2. ותסף - ותאודית ליתוולאר אלא אכז אלא הבל
וכאן הבל ראעי גנאם וקין כאן פאליח ארץ: 3. ויהי -
וכאן מין חיד איאם וגאב קין מן תמר אלארץ הדיא קדם
אללה: 4. והבל גאב איצא הוא מן אבכאיייר גנאמו ומן
שחמזון ופרג אלה אלא הבל ואלא הידייתו: 5. ואל -
ואילא קין ואילא הדיתו לם קיביל ושתאד לקין גרא וכתאזו
ונהו: 6. ויאמר - וקאל אלה אלא קין אליש שתאד לך
ואליש אכתו ונהאך: 7. הלוא - הוולא אנכאן תחסין
אפעילך יספח לך האנכאן לם תחסין אפעילך לכאב כטייה
כארץ ואלך סוקו ואנתא תחכום פי: 8. ויאמר - וקאל

וקאלית אלאמרא אלא אלחנש מן תמר סגאר גניניה
נאכול: 9. וספרי - ומן תמר אלסגאר אלדי פי רעס
אלגניניה קאל אלרב לם תאכלז מינו ולם תנרקו פי לילא
תמותו: 4. ויאמר - וקאל אלחנש אלא אלאמרה לם
מות תמותו: 5. כי - אין עאריף אלרב אין פי יום אכליכון
מינו וינפיתחו עיונכון ותכונו מיתיל אלרב ערפן חסין
וראוי: 6. ותרם - ונצריית אלאמרא אין חסין אלסגר
לל אכל ואין שהויה הוא ללעין ומתמין אלסגר ליפריז
ואכרית מן תמרו ואכלית ועסת איצא לגוזהא מעהא ואכל:
7. ותפקחנה - ונפתחו עין תנינהון ועירפו אין מסלחין
הימא וצפרו ורק תין וצינעו ליהון ונניד: 8. וישמעו -
וסימעו אלא צוט הי אלרב מיתמצי פיל גנניה להווא
גהאר ותכבא אלאנסאן וזוגתו מן קדם אללה אלרב פי
ועס סגאר גניניה: 9. ויקרא - ונדא אלה אלרב אלא
אלאנסאן וקאל לו וינאך: 10. ויאמר - וקאל אלא צוטך
סמיעית פיל גניניה ונצרת אין עריאן אנא ותכבית:
11. ויאמר - וקאל מינו כבר לך אין עריאן אנתיה אנכאן
מן סגאר אלדי וציתאך ליליס אכלת מינו אכל:
12. ויאמר - וקאל אלאנסאן אלאמרא אלדי עסית מעי
היא עסת לי מן אלסגר ואכלת: 13. ויאמר - וקאל הי
אלרב לל אמרא איס האדי צניעית וקאלית אלאמרא
אלחנש דגאני ואכלת: 14. ויאמר - וקאל הי אלרב
אלא אלחנש אין צניעית האדי מלעון אנתא מן גמיע
ליכדיסיה ומן גמיע וחסית אלחקליה עלא גופך תימצי
וטרב תאכול טול איאם חייאתך: 15. ואיבה - ועדויה
אגעל בינך ובין אלאמרא ובין נסלך ובין נסלה הוא ילסעך
ראס ואנתא תלסעו כעב: 16. אל - אלא אלאמרא קאל
תכתיר אכתיר כדאריך וחבליך פיל כדאר תוולאדי בנך
ואלא גחך שהוותיך והוא יחכום פיכ: 17. ולארם -
ולל אנסאן קאל אין סמיעית לצוט זוגתך ואכלת מן

- וכן ב. במילה עברית כצורה ערבית. דד - דדק - ב. מריק.

ד

1. את הי - מה. ב. ביסבת רגול מן קדם אללה - השנתי איש מלפני הי.
רפי: רוקת רגול מן ענר אללה - הענק לי, ניתן לי איש טאת הי בנינו
לרשי: את הי כמו עם הי. 9. מנחה לז - מנחה לפני הי, וכן ב. בעקבות
תא. 4. וישע - ב. ואלחפת - יסן, וכתרגום אלמוסאני בעקבות רשי.
5. לא שעה - לא קיבל, בעקבות רשי: לם קבלהמא - לא קיבל, וכן ראביע:
ומעס כמו קבל, לעומת זאת ב. לם אילחפת - לא פנה, כתרגום אלמוסאני.
וכמו בפסוק הקודם. וישלו - גבוש, וכן כסילה נרדפת אחרת. ב. ואיסתוה.
וכן בפסוק הבא. 7. לפתח חפאת ותי - מחצית פסוק זה לא תורגמה
בתרגומנו (מפני הקשיים בפירוש הפסוק). ב. לכב קברך לימיתך כארכיה
ואליך שוק ודינתא תיחכום פי - לפתח קברך המאך רובין, ואליך תשוקתו,

5. ודינתא פאלחם - ב. ותיצירו כיל מלאיכיה - ותזה כמלאכים, כתרגום
אלמוסאני. 7. ויתפריז - ודיברת. ב. וליאמו - ותפרו. 8. פתך - ב.
מאבין. 10. ואיירא - וראיתך. ב. וליפית - ויראתך, כתא (והאלית).
12. נתתה - ב. געלת - גרדפית. 14. גחך - גופך. ב. כטנך, כתא
(סעך). 15. ישופך ראש - יכסך ראס. ב. ודיקך עלא ראסך - יכך על
ראשך. 16. עצבותך - עצבותך. ב. ונענתך - מולתך, תשוקתך -
תאוותך. ב. שוקך - גרדפית. 17. בעצבון - בעצבות. ב. העב - יתנה.
18. חשדה - ב. אלארץ - הארץ. 19. בזעת אפיד - בזעת ועמד. ב. ערק
ונתך - בזעת פניך, כתרגום רשי: בערק ונוד. לחם - ב. מעם. 20. הי
- ב. הי - גרדפית. 21. כתנות - ב. כיתוניא. מלה עברית-ארמית
שזהדה לערכית ויהודית במדרית. ראה אביסור 1989. עמ' 140-142.
23. וישלחו - וישלח אותו - כבנין קל ולא פיעל, וכן ב. 24. הברכים

ט ויאמר יהוה אל-קין אי הבל אחיך ויאמר לא ידעתי השמר אחי אגמי: ויאמר מה עשית קול דמי אחיך צעקים אלי מן-האדמה: ועתה ארור אתה מן-האדמה אשר פצתה את-פיה לקחת את-דמי אחיך מידך: כי תעבד את-האדמה לא-תסוף תת-כחה לך נע ונר תהיה בארץ: ויאמר קין אל-יהוה גדול עוני מנשא: הן גרשת אתי היום מעל פני האדמה ומפניך אסתיר והייתי נע ונר בארץ והיה כל-מצאי יהרגני: ויאמר לו יהוה לכן כל-הרג קין שבעתים יקם וישם יהוה לקין אות לבלתי הכות-אתו כל-מצאו: ויצא קין מלפני יהוה וישב בארץ-נוד קדמת-עדן: וידע קין את-אשתו ותהר ותלד את-חטף והי' בנה עיר ויקרא שם העיר כשם בנו חטף: ויולד לחטף את-עירך ועירך ילד את-מחויאל ומחויאל ילד את-מתושאל ומתושאל ילד את-למך: ויקח-לו למך שתי נשים שם האחת עדה ושם השנית צלה: ותלד עדה את-יבל הוא היה אבי ישב אהל ומקנה:

ס"א מנשא

ס ושם אחיו יובל הוא היה אבי כל-תפש כנור ועוגב: וצלה גם-הוא ילדה את-תובל קין לטש כל-חרש נחשת וברזל ואחות תובל-קין נעמה: כ ויאמר למך לנשיו עדה וצלה שמען קולי נשי למך האזנה אמרתי כי איש הרגתי לפצעו ס וילד לחברתי: כי שבעתים יקם-קין ולמך שבעים ס ושבעה: וידע אדם עוד את-אשתו ותלד בן ותקרא את-שמו שת כי שת-לי אלהים זרע אחר תחת הבל כי הרג קין: ולשת גם-הוא ילד-בן ויקרא את-שמו אנש אז הוחל לקרא בשם יהוה: ס זה ספר תולדת אדם ס ביום ברא אלהים אדם בדמות אלהים עשה אותו: זכר ונקבה בראם ויברך אתם ויקרא את-שם אדם ביום הבראם: ויחי אדם שלשים ומאת שנה ויולד בדמותו כצלמו ויקרא את-שמו שת: והי' ימי-אדם אחרי הולידו את-שת שמנה מאת שנה ויולד בנים ובנות: והי' כל-ימי אדם אשר-חי תשע מאות שנה ושלשים שנה וימת:

י ויחי-שת חמש שנים ומאת שנה ויולד את-אנוש: י ויחי-שת אחרי הולידו את-אנוש שבע שנים ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות: ח והי' כל-ימי-שת שת שנים עשרה שנה ותשע מאות שנה וימת: ט ויחי אנש תשעים שנה ויולד את-קינן: ויחי אנש אחרי הולידו את-קינן חמש עשרה שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות: והי' כל-ימי אנש חמש שנים ותשע מאות שנה וימת: כ ויחי קינן שבעים שנה ויולד את-מהללאל: ויחי קינן אחרי הולידו את-מהללאל ארבעים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות: והי' כל-ימי קינן עשר שנים ותשע מאות שנה וימת: ט ויחי מהללאל חמש שנים ושלשים שנה ויולד את-ידד: ויחי מהללאל אחרי הולידו את-ידד שלשים שנה ושמנה מאות שנה ויולד בנים ובנות: והי' כל-ימי מהללאל חמש ותשעים שנה ושמנה מאות שנה וימת:

וסבעד: 26. וידע - ועדיף אדם עאר אלא זוגתו וולדית איבין וסמית אלא סמו סת אין געל לי אלרב נסל אביר עוזף הבל אין קתלו קין: 26. ולשת איצא הוא אנוולד איבין וסמא אלא סמו אנוס חין בידי ליעלי פי איסים ה:

ה

1. זה - הדא כתאב תולוד אלאנסאן פי יום כלק אלרב אנסאן פי סכחית אלרב ציניע אלו: 2. זכר - רכז ואגתיה כלקדון וברך ליהון וסמא אלא סמון אנסאן פי יום בליקתהון: 3. ויחי - ועש אדם מיה ותלתין סניה וכלף פי סיבהתו כיצורתו וסמא אלא סמו סת: 4. וכאנו איאם אדם בעד תכילפו אלא סת תמן מית סניה וכלף בנין ובנת: 6. ויחי - וכאנו סול איאם אדם אלדי עאס תיסע מיה ותלתין סניה ומת: 6. ויחי - ועאס סת מיה ובמס סנן וכלף אלא אנוס: 7. ויחי - ועאס סת בעד תכילפו אלא אנוס תמן מיה וסבע סנן וכלף בנין ובנאת: 8. ויחי - וכאנו סול איאם סת תיסע מיה ותנעסר סניה ומת: 9. ויחי - ועאס אנוס תסעין סניה וכלף אלא קינ: 10. ויחי - ועאס אנוס בעד תכילפו אלא קינ תמן מיה ובמססעסר סניה וכלף בנין ובנאת: 11. ויחי - וכאנו סול איאם אנוס תיסע מיה ובמס סנין ומת: 12. ויחי - ועאס קינ סבעין סניה וכלף אלא מהללאל: 13. ויחי - ועאס קינ בעד תכילפו אלא מהללאל תמן מיה וארבעין סניה וכלף בנין ובנאת: 14. ויחי - וכאנו סול איאם קינ תיסע מיה ועסר סנין ומת: 15. ויחי - ועאס מהללאל כמסה וסתין סניה וכלאף אלא יוד: 16. ויחי - ועאס מהללאל בעד תכילפו אלא יוד תמן מיה ותלתין סניה וכלף בנין ובנאת: 17. ויחי - וכאנו סול איאם מהללאל תמן מיה ובמסה

קין אלא הבל אבו וכאן פי כונהון פיל חקליה וקם קין אלא הבל אבו וקתלה: 9. ויאמר - וקאל ה' אלא קין וין הבל אכוד וקאל לם עדיפית אנכאן האפיין אבי אנא: 10. ויאמר - וקאל איש צניעית צוט דמום אכוד צרכין אלי מן אלארץ: 11. ועתה - והלאן מלעון אנתא מן אלארץ אלדי פתחית אלא תמהא לתאכוד אלא דמום אכוד מידך: 12. כי - אין תכדום אלא אלארץ לם תעאוויד תעטי קוותהא לך משתאת ומהגוואל תכון פיל ארץ: 13. ויאמר - וקאל קין קראם אלה עעים דנבי מן ינסיפיה: 14. חן - הוודא הגנת אילי אליוס מן עלא וגה אלארץ ומן קידמך אנכיפי ואבון משתאת ומהגוואל פיל ארץ ויכון גמיע וגידני יקתילני: 15. ויאמר - וקאל לו ה' לאגל דאליך גמיע קאתיל קין לסבאע אגיל יסתנקם וגעל ה' לקין אייה ליליס יצורב אילו גמיע ווגדו: 16. ויצא - וכרג קין מן קדם אלה וגלס פי ארץ נוד שרק נעים: 17. וידע - ועדיף קין אלא זוגתו וחבלית וולדית אלא חנוך וכאן באני קרייה וסמא איסים אלקרייה פי איסים בנו חנוך: 18. ויולד - ונוולד לחנוך אלא עירר ועירר כלף אלא מחויאל ומחויאל כלף אלא מתושאל ומתושאל כלף אלא למך: 19. ויקח - ואבד לולמך תנתין נסוואן איסים אלוואתיה עדה ואיסים אלתאניה צלה: 20. ותלד - וולדית עדה אלא יכל הוא כאן אבו גאליס כאמיה ובוס: 21. ושם - ואיסים אבו יובל הוא כאן אבו גמיע מאסיד סנבור ונאיי: 22. וצלה - וצלה איצא היא ולדית אלא תובל קין סאנין גמיע מעלים נחאס וחדיד ואיכית תובל קין נעמה: 23. ויאמר - וקאל למך לנסוואנו עדה וצלה סמעו צוסי נסוואן למך צנושו קולי אין רגול קתלת לפיני וולד לבעגורתי: 24. כי - אין לסבע אגילאל יסתנקם מן קין ולמך סבעה

עוד, ב תרגם נוד כשם שתרגם את זה, והשווה רש"י בארץ שכל הגולים נודים שם, ושניהם בעקבות ת"א (בארעא גלי ומלמל), 17. אשתו - אשתו, לעומתו ב גזתו (שיכול חנוך בערכית המדוברת), וכן בפסוק 25. 21. כנור - וכן ב סנבור, כתרנום רש"י סנבור, חנוך - נאי - חליל, וכן ב כת"א (אבובא) ולא כתרנום רש"י קיתאר, 26. לקרא בשם ה' - לחתפל בשם ה', לעומת זאת ב תרגם סילול, ותרנומו בעקבות ת"א וכנינד לרש"י.

ואתה תשלום ב, והשווה רש"י לפתח קברך המאך שמור וכו', וכן אלמסאני, 12. נע ונר - ב בודר סילה נרדפת אחרת: מידג ומישחת, וכן בפסוק 14. 13. מנשא - סלמחת, וכן ב בנינד לרש"י קל פי ביד: אי אפשר לשער, ובהתאם לראב"ע, ופירוש נשוא כמעט סלח כמו נשא עון. 15. שבעתים - לשבעת חרות, וכן בפסוק 24. וכן ב, בעקבות רש"י למך שבעה חרות, וכן הראב"ע, 16. נד - השאד את השם העברי, כתרנום רש"י וכתרגום אלמסאני, ולעומת זאת תרגם סילולית את קדמת

וַיְחִי יִרְדְּ שְׁתַּיִם וּשְׁשִׁים
 שָׁנָה וּמֵאֵת שָׁנָה וַיֹּלֶד אֶת־
 חֲנוּךְ: וַיְחִי יִרְדְּ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ
 אֶת־חֲנוּךְ שְׁמֹנֶה מֵאוֹת שָׁנָה
 כ וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְהִי כָל־
 יְמֵי־יִרְדְּ שְׁתַּיִם וּשְׁשִׁים שָׁנָה
 וַתֵּשֶׁעַ מֵאוֹת שָׁנָה וַיָּמָת:
 וַיְחִי חֲנוּךְ חֲמֵשׁ וּשְׁשִׁים
 שָׁנָה וַיֹּלֶד אֶת־מֶתוּשֶׁלַח:
 כב וַיִּתְּהֶלֶךְ חֲנוּךְ אֶת־הָאֱלֹהִים
 אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־מֶתוּשֶׁלַח
 שְׁלֹשׁ מֵאוֹת שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים
 כג וּבָנוֹת: וַיְהִי כָל־יְמֵי חֲנוּךְ
 חֲמֵשׁ וּשְׁשִׁים שָׁנָה וּשְׁלֹשׁ
 ס מֵאוֹת שָׁנָה: וַיִּתְּהֶלֶךְ חֲנוּךְ
 אֶת־הָאֱלֹהִים וַאֲיֹנָצוֹ כִּי־לָקַח
 אֹתוֹ אֱלֹהִים:
 כד וַיְחִי מֶתוּשֶׁלַח שִׁבְעִי
 וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמֵאֵת שָׁנָה
 ט וַיֹּלֶד אֶת־לֶמֶךְ: וַיְחִי מֶתוּשֶׁלַח
 אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ אֶת־לֶמֶךְ שְׁתַּיִם
 וּשְׁמוֹנִים שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת
 ח שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים וּבָנוֹת: וַיְהִי
 כָל־יְמֵי מֶתוּשֶׁלַח תֵּשַׁע
 וּשְׁשִׁים שָׁנָה וַתֵּשֶׁעַ מֵאוֹת
 שָׁנָה וַיָּמָת:
 כז וַיְחִי־לֶמֶךְ שְׁתַּיִם
 וּשְׁמֹנִים שָׁנָה וּמֵאֵת שָׁנָה וַיֹּלֶד
 כח בֶּן: וַיִּקְרָא אֶת־שְׁמוֹ נֹחַ לֵאמֹר
 זֶה יִנְחֵמֵנוּ מִמַּעֲשֵׂי וּמִעַצְבוֹן

יָרֵיט מִן־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֲרֻרָה
 ל יְהוָה: וַיְחִי־לֶמֶךְ אַחֲרֵי הוֹלִידוֹ
 אֶת־נֹחַ חֲמֵשׁ וּתְשַׁעִים שָׁנָה
 וּחֲמֵשׁ מֵאֵת שָׁנָה וַיֹּלֶד בָּנִים
 לא וּבָנוֹת: וַיְהִי כָל־יְמֵי־לֶמֶךְ שִׁבְעִי
 וּשְׁבַעִים שָׁנָה וּשְׁבַע מֵאוֹת
 שָׁנָה וַיָּמָת:
 לב וַיְהִי־נֹחַ בֶּן־חֲמֵשׁ מֵאוֹת
 שָׁנָה וַיֹּלֶד נֹחַ אֶת־שֵׁם אֶת־חָם
 וא וְאֶת־יָפֶת: וַיְהִי כִּי־הִחֵל הָאָדָם
 לָרֹב עַל־פְּנֵי הָאָרֶץ וּבָנוֹת
 ג יֹלְדוּ לָהֶם: וַיֵּרְאוּ בְנֵי־הָאֱלֹהִים
 אֶת־בָּנוֹת הָאָדָם כִּי טֹבֹת הֵנָּה
 וַיִּקְחוּ לָהֶם נָשִׁים מִכָּל אֲשֶׁר
 ג בָּחָרוּ: וַיֹּאמֶר יְהוָה לֹא־יִדּוֹן
 רוּחִי בָאָדָם לְעֹלָם בְּשֶׁגֶם הוּא
 בָּשָׂר וְהָיוּ יְמֵיו מָאָה וְעֶשְׂרִים
 ד שָׁנָה: הַנִּפְלִיִם הֵיוּ בָאָרֶץ
 בַּיָּמִים הָהֵם וְגַם אַחֲרֵי־כֵן
 אֲשֶׁר יָבֹאוּ בְנֵי הָאֱלֹהִים אֶל־
 בָּנוֹת הָאָדָם וַיֹּלְדוּ לָהֶם הֵמָּה
 הַגִּבּוֹרִים אֲשֶׁר מֵעוֹלָם אֲנָשִׁי
 הַשָּׁם:
 ז וַיֵּרָא יְהוָה כִּי רָבָה רַעַת הָאָדָם
 בָּאָרֶץ וְכָל־יֶעֱרַח מַחֲשַׁבַּת לֵבּוֹ
 ו יֶרֶק רַע כָּל־הַיּוֹם: וַיִּנָּחַם יְהוָה
 כִּי־עָשָׂה אֶת־הָאָדָם בָּאָרֶץ
 וַיִּתְּעַב אֶל־לֵבּוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה
 אֲמַחֶה אֶת־הָאָדָם אֲשֶׁר־

בְּרָאֹתִי מֵעַל פְּנֵי הָאָרֶץ
 מארְס עַד־בְּהֵמָה עַד־רֶמֶשׂ
 וְעַד־עוֹף הַשָּׁמַיִם כִּי נִחְמַתִּי כִּי
 ח עָשִׂיתִם: וְנֹחַ מֵצָא חֵן בְּעֵינֵי
 יְהוָה:
 ט אֱלֹהִי תוֹלְדֹת נֹחַ נֹחַ אִישׁ
 צְדִיק תָּמִים הָיָה בְּדֹרֹתָיו אֶת־
 י הָאֱלֹהִים הִתְהַלֵּךְ־נֹחַ: וַיֹּלֶד נֹחַ
 שְׁלֹשָׁה בָנִים אֶת־שֵׁם אֶת־חָם
 יא וְאֶת־יָפֶת: וַתִּשְׁחַת הָאָרֶץ לִפְנֵי
 הָאֱלֹהִים וַתִּמְלֹא הָאָרֶץ חָמָס:
 יב וַיֵּרָא אֱלֹהִים אֶת־הָאָרֶץ וְהִנֵּה
 נִשְׁחָתָה כִּי־הִשְׁחִית כָּל־בָּשָׂר
 אֶת־דְּרָכָהּ עַל־הָאָרֶץ:
 יג וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים לְנֹחַ קַץ
 כָּל־בָּשָׂר בָּא לִפְנֵי כִּי־מָלְאָה
 הָאָרֶץ חָמָס מִפְּנֵיהֶם וְהִנֵּנִי
 יד מַשְׁחִיתָם אֶת־הָאָרֶץ: עֲשֵׂה לָךְ
 תֵּבַת עֲצֵי־גִפְרִית קִנִּים תַּעֲשֶׂה
 אֶת־הַתֵּבָה וְכִפְרַת אֹתָהּ מִבֵּית
 טו וּמִחוּץ בַּכֹּפֶר: זֶה אֲשֶׁר תַּעֲשֶׂה
 אֹתָהּ שְׁלֹשׁ מֵאוֹת אַמָּה אֹרֶךְ
 הַתֵּבָה חֲמִשִּׁים אַמָּה רָחְבָּהּ
 טז וּשְׁלֹשִׁים אַמָּה קוֹמָתָהּ: צֹהַר
 תַּעֲשֶׂה לַתֵּבָה וְאֶל־אַמָּה
 תַּכְלִימָה מִלְּמַעְלָה וּפֶתַח הַתֵּבָה
 בְּצִדָּהּ תִּשֶׂה תַּחְתִּים שְׁנַיִם
 יז וּשְׁלֹשִׁים תַּעֲשֶׂה: וְאֲנִי הִנֵּנִי
 מְבִיא אֶת־הַמָּבּוּל מַיִם עַל־

וצנעתהון בומיה וכאנו איאמו מייה ועשרין סניה:
4. הנפילים - אלגברא כאנו פיל ארץ פיל איאם הימה
ואיצא בעד ראלף אלדי יגו בנן אכאביר אלא בנאת
אלאנסאן ויוולדו ליהון הימא סגיעין אלדי מן אלדור
ארגאל ציט:

5. וירא - ונצר הי אין כתרית ודאווית אלאנסאן פיל ארץ
וגמיע סגיד חסכאת קלבו פקס רארי סול אלנהארי:
6. וינחם - ורגיע הי פי קולו אין כלק אלא אלאנסאן פיל
ארץ ותכדר פי קלבו: 7. ויאמר - וקאל הי אמחי אלא
אלאנסאן אלדי כלקת מן עלא וגה אלארץ מן אנסאן חיתא
בהימיה חיתא דכיב וחיתא סיר אלסמא אין רגיעית פי קולי
אין צניעתהון: 8. ונח וגיד חאץ פי חצירת הי:

9. אלה - הדולי תווליד נוח נח רגול עליה כאמיל כאן פי
אגראלו פי טאעית אלרב מיתמצי נוח: 10. ויולד - וכלף
נוח תלת בנן אלא סם אלא חם ואלא יפת: 11. ותשחת
האדמה - ונתלפית אלארץ קדם אלרב ותמלית אלארץ צילים:
12. וירא - ונצר אלרב אלא אלארץ והוודא נתלפית אין
תלף גמיע בשארי אלא סריקו עלא אלארץ: 13. ויאמר -
וקאל אלרב לנוח ויד גמיע בשארי איגא קידמי אין
אתמלית אלארץ צילים מן קדמהון והוודאני מתליפהון מע
אלארץ: 14. עשה - צנאע לך ספיניה כסאב בקד סבקת
תצנע אלא ספיניה ותוסית ליהא מן גווא ומן ברא פיל
ויפית: 15. וזה - והאדא אלדי תצנע ליהא תלת מיאית
צראע סול צפיניה כמסין צראע ערצהא ותלתין צראע
עילוהא: 16. צהר - צווייה תצנע ליצפיניה ואלא צראע
תכמלהא מן פוק וכאב צפיניה פי גנבהא תגלעל תחתנין
תניין ותלתין תיצנעהא: 17. ואני - ואנא הוודאני מגיב
אלא סופאן אלמא עלא אלארץ ליתלף גמיע בשארי

ותסעין סניה ומת: 18. ויחי - ועאס ירד מייה ותנן וסתין
סניה וכלאף אלא חנוך: 19. ויחי - ועאס ירד בעד
תכילפו אלא חנוך תמן מית סניה וכלף בנן ובנת:
20. ויחיו - וכאנו סול איאם ירד תיסע מייה ותנן וסתין
סניה ומת: 21. ויחי - ועאס חנוך כמסה וסתין סניה
וכלאף אל מתושלח: 22. ויתהלך - ותמצא חנוך קידם
אלרב בעד תכילפו אלא מתושלח תלת מית סניה וכלף
בנן ובנאת: 23. ויחי - וכאן סול איאם חנוך תלת מיה
וכמסה וסתין סניה: 24. ויתהלך - ותמצא חנוך קידם
אלרב ולסו אין אכר אלו אלרב: 25. ויחי - ועאס
מתושלח מיה וסבעה ותמנין וכלף אלא למך: 26. ויחי -
ועאס מתושלח בעד תכילפו אלא למך סבע מייה ותנן
ותמנין סניה וכלף בנן ובנאת: 27. ויחיו - וכאנו סול
איאם מתושלח תיסע מייה ותסעה וסתין סניה ומת:
28. ויחי - ועאס למך [מייה] ותנן ותמנין סניה וכלאף
איבין: 29. ויקרא - וסמא אלא סמו נוח קאילא האדא
יסלינא מן צנעיתנא ומן כראר ידנא מן אלארץ אלדי
לענהא אלה: 30. ויחי - ועאס למך בעד תכילפו אלא נוח
כמס מייה וכמסה ותסעין סניה וכלף בנן ובנת: 31. ויחי
- וכאן סול איאם למך סבע מייה וסבעה וסבעין סניה
ומת: 32. ויחי - וכאן נוח בן כמס מיאית סניה וכלף נוח
אלא סם אלא חם ואלא יפת:

1

1. ויחי - וכאן אין בידי אלאנסאן ליכתר עלא וגה אלארץ
ובנאת אנוולדו ליהון: 2. וידאו - ונצרו בנן אכאביר אלא
בנאת אלאנסאן אין חסנאת הינן ואבדו ליהון נסוואן מן
גמיע אלדי אסתכרו: 3. ויאמר - וקאל הי לם יתבת גיל
מכתוי הדא קידמי ליל דהר משאן אלי הואיה לחם

ח

22. ויתהלך - ויתהלך חנוך לפני האלהים, וזוהי לו ב: ואתמצא חנוך פי
טעית אלרב - ויתהלך חנוך במסמעת האלוהים, וסגידם בעקבות תיא
בדחלתא דה: 29. ומעצמן - ומעצב: ב: וסין תעב - סיעת. ראה
לעיל ג 17.

1

2. בני האלוהים - הגדולים, וכן פסוק 4, וכן ב: בעקבות תיא (רברביאן).
וראה רשי: חם השמים והשופטים. 3. לא ידון תר - לא ינזן דור (חסר)
מכיש זה לפני לעולם, מפני שהוא כשר ומעשיו רעים וכו'. ב תרגם תרגם

חמת, אך בהמשך בנינו לתרגומנו, שתרנם טילולית, תרחיב וגרם טילולית
ענית ליהון סיה ועשרין פנה אענאן יתובו - ארבה נתתי לחם מאה
ועשרים שנה אם ישבו, ושנים בעקבות תיא ובעקבות רשי: עד קד שנים
אארץ לחם וספי, ואם לא ישבו אביא עליהם מכול: 4. הנפילים -
הגיבורים, וכן ב: בעקבות תיא (גבריאן). 8. וינחם - וחזר הי סדכרו.
ב תרגם טילולית ויחיים - והתחזק, וכן בפסוק 7. 16. צהר - אור, וכן ב:
צויה - אורה או שוארת, ושנים בעקבות תיא (נחור), ורשי כתב: יא
חלן ויא אכן סוכה הסאירה לחם (ביר).

המרכז העולמי למורשת יהדות ארם-צובא (חלב)
תל-אביב תשס"ו - 2005